

स्यात् · कुतः श्रुतेः विरोधाच्च स गृह्णात्यग्नेस्तनूरसीति (३.४.१.१) ग्रहणे प्रत्यक्षश्रुतश्चोदकप्राप्तमानुमानिकं बाधते · अपि चात्र देवस्य वेति त्वाशब्दो विज्ञेवे वेति (५.१) अनेन समानार्थ उक्तार्थत्वात्प्रयुज्यमानो विरुध्यते · अतः सावित्रस्य निवृत्तिः केवलैर्वैकृतैर्मलैर्ग्रहणमिति · अत एव वैजवापेन सूत्रितम् न सावित्रमाहेति । आपस्तम्बः पञ्चसु सावित्रं जुष्टं चानुषजति नोत्तरयोरित्येके वैज्ञवो नवकपालः पुरोडाशो भवति विष्णुवदेवात ऊर्ध्वं संस्कारा हविष्कृता वाचं विसृज्योत्तरमनडाहं विमुच्य वारुणमसीत्यादि · काठके च वरुणस्य स्कम्भसर्जन्यसीति शम्यां प्रवृक्षयति प्रउक्तऽइति योक्त्रपाशं प्रमुच्य प्रविश्य पत्नीमन्वारम्भयित्वा निर्वपति वैज्ञवं नवकपालमग्नेस्तनूरिति पञ्चकृत्वः सावित्रादिभिस्तुल्येनोत्तरं विमुच्यति वरुणोऽसीति सोममादत्तऽइत्यादि · प्रोक्षणादि तुल्येडात्ता संतिष्ठतऽइति च · मानवे अग्रेण प्राग्वज्जमुदङ्मुखमनोऽवस्थापयति वरुणस्त्वोत्तभावित्युपस्तभूति वरुण[स्य]स्कम्भसर्जन्यसीति दक्षिणां शम्यामुत्कर्षति विचृत्तो वरुणपाश इति योक्त्रपाशं विष्यति प्रत्यस्तो वरुणपाश इति प्रत्यस्यति नमो वरुणपाशायेति नमस्करोति आतिथ्यायेध्मावर्हिः संनक्षति यथा पशुबन्धे सिद्धमा निर्वपणा[त्य]न्यन्वारभेद्यस्मिन्निर्वपेत्सावित्रादिभिरग्नेस्तनूरसीति प्रभृतिभिः पञ्चकृत्वो निर्वपति वैज्ञवं नवकपालं सिद्धमा हविष्कृदाह्वानाहविष्कृता वाचं विसृज्योत्तरमनडाहं विमुच्यति तमध्वर्यवे च ददात्यनश्च दीक्षितसंचरेणातिहृत्येत्यादि । सोमान्तस्तन्नभूतासु दीक्षणीयादिधिष्ठिषु चोदकेन प्राकृतेषु समस्तेष्वङ्गेषु प्रातेष्वाह ·

अग्न्यन्वाधानव्रतोपायनारण्यभोजनदानब्रह्मवरणानि दीक्षणीयाप्रभृति प्रागुदवसानीयायाः सोमे कृतत्वात् ॥ ६ ॥ सोमे दीति दीक्षणीयात आरभ्य उदयाः प्राक् सोमान्तस्तन्नभूतास्विष्ठिषु च अग्न्यन्वाधानादीनि ब्रह्मवरणान्तानि कर्माणि न भवन्ति · कुतः कृतत्वात् सौमिकैरेवैतेषामर्थस्य साधितत्वात् · उदवसानीयायां तु सर्वमग्न्यन्वाधानादिकं भवति अग्न्यन्तरत्वादग्न्यन्वाधानम् उन्मुक्तदीक्षत्वाद्व्रतोपायनम् दानं च विहितत्वात् तस्य हिरण्यं दक्षिणेति (१०.१.१८) आनत्यन्तरविधानाच्च ब्रह्मवरणम् ।